

Árkiivaššennr. 26/118

Ášši

004/26

Gos

Sámediggeráđđi – dievasčoahkkinaššit

007/26

Sámedikki dievasčoahkkin

001/26

Bajásšaddan- fuolahus- ja oahppolávdegoddi

Vedlegg

Sámedikki strategiiaplána sámegiel oahpponeavvovráhkadeapmái 2025 – 2028 - Ođasteapmi

Vedlegg 1 - Pággáende læremiddelprosjekter pr januar 2026

Vedlegg 2 - Ferdigstilte læremidler i perioden år 2022-2025

Áššeovddideapmi

Sámediggi mearridii juovlamánus 2024 strategiiaplána sámegiel oahpponeavvovráhkadeapmái, áššis 51/24 Sámedikki strategiiaplána sámegiel oahpponeavvovráhkadeapmái 2025-2028. Strategiiija 3. kapihttalis čuožžu:

Mii leat dán plána válljen vuoruhit dušše guokte jagi ovddasguvlui. Vuoruhemiid 2027 ja das rájes áigut mii árvvoštallat 2026:s dan vuodul makkár oahpponeavvodilli dal lea ja makkár dárbbut leat viidáset. Mii oaidnit ahte Departemeantta čielggadeamis oahpponeavvuid ráhkadeami birra ja doaimmain maid dat vuolgaha, lea mearkkašupmi dasa maid lea dehálaš vuoruhit viidáseappot, ja ahte ovddit jagiid vásáhusat čájeht ahte oahpponeavvodilli lea ollu dan duohken movt prošeavttat ja daid bohtosat ovdánit.

Dán vuodul meannuda Sámediggi dán reviderejuvvon strategiiaplána sámegiel oahpponeavvovráhkadeapmái 2025-2028, ođastuvvon loguiguin, bajilgovaiguin ja vuoruhemiiguin 2027 ja 2028 várás.

Stáhtus dál ja strategiiaplána sámegiel oahpponeavvovráhkadeapmái 2025-2028 strategiiid čuoovvoleapmái.

2.2 Oahpponeavvuid jorgaleapmi sámegillii

Oahpponeavvostategiiija mielde addá Sámediggi jahkásaččat doarjaga oahpponeavvoprošeavttaide mat jorgaluvvojit ja heivehuvvojit sámegielaide eará gielain, muhto maiddá sámegielaide gaskkas. Dákkár prošeavttain lea jođánet buvttadanáigi, ja dat lea buorre. Sámegielat oahpponeavvut galget speadjalastit obba sámi perspektiivva, mas sámi álbmot lea okta álbmo rastá riikkarájaid. Oahpponeavvuid sisdoallu galgá heivehuvvot sámi árvvuide ja sámegillii, kultuvrii ja servodateallimii. Lea hui dehálaš ahte prošeavttain mat galget jorgaluvvot ja heivehuvvot, lea nanu

prošeaktajoavku mii kvalitehta dáfus sihkkarastá ahte oahpponeavvuid sisdoallu goziha sámi perspektiivva sihke teavsttas ja govain. Danne lea Sámediggi bidjan gáibádusa dán ektui doarjjajuolludemiid njuolggadusaide ja čuovvula dan ohcamiid meannudeamis.

2.3 Kvalitatiiva buorit oahpponeavvut

Bargu kvalitehtaeavttuiguin sámegielat oahpponeavvuide lea álggahuvvon, muhto gáržžes kapasitehta geažil Sámedikkis ii leat bargu ovdánan nugo lei vurdojuvvon. Sámediggi áigu joatkit ja nannet barggu mii galgá sihkkarastit ahte sámi oahpponeavvuid kvalitehta fuolahuvvo vel eanet.

2.4 Lullisámi ja julevsámi oahpponeavvut

Sámediggi lea čuovvulan ovddit doaibmaplánas ahte lasihit girječállibálkkáid julev- ja lullisámi oahpponeavvoráhkadeddjiide 2023:s. 2026-2029 njuolggadusain leat máksomearit fas lasihuvvon, muhto dán háve leat maiddá lasihan máksomeriid heiveheapmái ja jorgaleapmái, korrektur- ja giellabassamii, referánsajovkui ja teknihkalaš buvttadeapmái. Dasa lassin lea Sámedikkis mañimus jagiid eanet vuoruhuvvon fágasuorggit sihke julev- ja lullisámegiela oahpponeavvuid ektui go davvisámegiela oahpponeavvuid ektui. Leat eambo fágat gos váilot oahpponeavvut dan guovtti gielan, go davvisámegiela. Danin lea dárbu joatkit dáinna vuoruhemiin.

2.5 Visotgokči dahje fáddávudot oahpponeavvut

Strategiija mielde juohká Sámediggi jahkásaččat doarjaga sihke visotgokči ja fáddávudot oahpponeavvuide. Dat boahtá ovdan maiddá 1. mildosis ja 2. mildosis, mat čájehit makkár oahpponeavvut leat gárvvistuvvon ja makkár prošeavttat leat jođus, ja čájehit maiddá ahte leat go oahpponeavvut visotgokči vai fáddávudolat.

2.6 Digitála ja/dahje deaddiluvvon

Nugo vurdojuvvon strategiijas, de addá Sámediggi doarjaga jahkásaččat sihke digitála oahpponeavvuide ja prentejuvvon oahpponeavvuide, dahje kombinašuvdnii. Dat boahtá ovdan maiddá 1. mildosis ja 2. mildosis, mat čájehit gárvvistuvvon ja álggahuvvon oahpponeavvoprošeavttaid, ja čájehit seammás ahte leat go oahpponeavvut digitála oahpponeavvut vai deaddiluvvon oahpponeavvut, dahje kombinašuvdna dain.

2.7 Almmolaš háhkamat

Sámediggi lea čadahan guokte rámmašiehtadusa, mat álggahuvvojedje 2019 ja 2020, gos dingumet digitála oahpponeavvuid davvisámegiella vuosttašgielas ja julevsámegiella vuosttašgielas 1.-10. cehkiide. Buot dingojumit leat gárvvistuvvon eavttuid ja vuordámušaid vuodul.

Jagi 2025 loahpas almmuhii Sámediggi golbma almmolaš fáldatgilvuu rámmašiehtadusaid ektui buvttadit prentejuvvon oahpponeavvuid davvi-, julev- ja lullisámegielaide 1.-7. ceahkkái. dohppii. Dáid rámmašiehtadusaid fáldatproseassa lea jođus. Sámedikkis leat leamaš buorit vásáhusat rámmašiehtadusaiguin oahpponeavvoráhkadeamis. Buvttadanproseassat leat leamaš beaktilat ja buktagat leat doaimmahuvvon šiehttojuvvon áigái. Sámediggi vásiha ahte almmolaš háhkan lea buorre vuohki buvttadit oahpponeavvuid ja áigu joatkit oahpponeavvuid ruhtadit almmolaš háhkamiid bokte.

2.8 Gaskkusteapmi

Sámedikki oahpponeavvoguovddáš lea ođđasis organiserejuvvon ja gullá dál Sámedikki girjerádjui.

Oahpponeavvoguovddáš Guovdageainnus Diehtosiiddas lea rievdaduvvon Iešluoikkahanbálvalussan, mii lea rabas buot árgabeivviid dábalaš bargoaiggis.

Sámedikki girjerádjosa mihttomearri lea ahte sámi girjjálašvuohta almmuhuvvo ja gaskkustuvvo árjjalaččat ja dahkko olámuddui. Bargojuvvo maid dan ala ahte sámi oahpponeavvut leat mielde girjjálašvuođa gaskkustansuorggis. Oahpponeavvut galget čalmmustahttot iešguđet lágan dáhpusain gos sámi girjjálašvuohta juo gaskkustuvvo, mii lea mielde nanneme gaskkusteami maiddá sámi oahpponeavvuid birra.

Sámediggi addá njuolggodoarjaga digitála oahpponeavvoportála/uskkádat Ovttas|Aktan|Aktesne doibmii ja ovddideapmái. Neahttaportála lea ođasmahttojuvvon ja divvojuvvon mañimus jagi, ja dat lea dahkan neahttabáikki čorgadeabbon, eambo čalmmusin ja geavaheaddjái állit geavahit. Dát lea buorre go jurddašit sámi oahpponeavvuid evaluerenraportta birra (Vista evaluerenraportta (2020), mii čujuhii dasa ahte oahpaheaddjit vásihit ahte sis lea heajos geahčastat makkár oahpponeavvut lea fidnemis ja ahte neahttauskkádaga lea váttis geavahit.

Bargu sámi oahpponeavvuid gaskkustemiin ferte ain doaimmahuvvot jeavddalaččat ja oktilaččat, dainna ulbmiliin ahte buoridit sámi oahpponeavvuid olámuddui dahkama.

2.9 Politihkalaš ja fágalaš ovttasbargu ja gulahallan

Sámedikkis leat jahkása čuovvulančoahkkimat oahpponeavvobuvttadeddjiiguin geat ožžot doarjaga Sámedikkis, ja lágiduvvojit maid ohciidwebinarat mat leat ávkálaš arenat gos mii muitalit oahpponeavvobarggu birra. Mii gulahallat

oahpponeavvobuvttadeddjiiguin jahkásaš čoaikkimiin iešguđetlágan beliid birra mat gusket oahpponeavvoráhkadeapmái ja proseassaide mat dasa čatnasit, sihkkarastin dihtii buori čadaheami ja kvalitehta oahpponeavvuin.

Sámediggeráđi gulahallamiin oahpponeavvodili birra eiseválddiiguin, lea šaddan ovttaoavilvuota Máhttodepartemeanttain viidásat gulahallama birra mo oahpponeavvodili sáhtta buoridit. Máhttodepartemeanta čielggadus oahpponeavvuid ráhkadeami birra ii leat vel boahtán, muhto Sámediggi áigu čuovvut dán ja loktet dárbbu lassi rámmajuolludemiide mat addet vejolašvuoda buoridit oahpponeavvodili. Deatalaš lea ahte oahpponeavvobuvttadeddjiid/lágádusaid bajitdási rámmat ožžot stuora fuomášumi dán čielggadusas, ja ahte Sálas:a árvalusat dárbbalaš rámmaeavttuid ektui váldojuvvojit mielde čielggadeapmái.

2.10 Davviriikkalaš ovtasbargu

Sámediggi lea ovtas Ruota ja Suoma beale sámedikkiiguin, geahčadan vejolašvuodaid ráhkadit oktasaš sámegeilat oahpponeavvobuvttademiid sámi historjjá fágas. Lea čájehuvvon ahte dákkár ovtasbargoprošeakta lea gáibideaddji danin go leat iešguđetlágan njuolggadusat iešguđetge riikkain, muhto mii bargat viidáseappot gávdnan dihte vejolaš čovdosa dákkár ovtasbargoprošeavtta čadaheapmái.

Máhttodepartemeanta lea 2025 loahpas bivdán árvalusaid guovtti ávžžuhussii Davviriikkalaš rádis mat leat sámi oahpponeavvuid buvttadeami ja sámi oahpaheddjiid oahpu lasiheami birra. Davviriikkalaš ráđđi háliida ahte skuvlaeiseválddit lasihit sámi oahpponeavvuid buvttadeami davviriikkalaš ovtasbarggu bokte, mii guorrasa Sámedikki politihkkii. Sámediggi lea cealkámušas departementii dorjon Davviriikkaid ráđi iniciatiivva ja vuordá ahte Sámediggái diedihuvvo ja bovdejuvvo ovtasbargui ja gulahallamii Davviriikkaid ráđi ávžžuhusaid/rekommendašuvnnaid čuovvoleami birra.

Rievdadusatja ođasmahttimat mat leat dohkkon leat čuovvovaččat:

1.Oahpponeavvu stáhtus

Tabellat ja diágrammat leat ođasmahttojuvvon loguiguin 2025 rájes.

Teavsttat leat ođasmahttojuvvon dieduiguin mat čájehit galle oahpponeavvu leat almmuhuvvon áigodagas golggothmánu 2022 rájes gitta 2025 loahpa rádjái, ja makkár fágasuorggit gokčet LK20S:s ja gos dat ain váilot oahpponeavvut.

Teaksta rámmašiehtadusain oahpponeavvuid birra lea ođasmahttojuvvon. 2025:s leat almmuhuvvon golbma ođđa gilvvu oahpponeavvuid almmolaš háhkamiidda.

Vedlegg 1 – Čadahuvvon oahpponeavvoprošeavttat ođđajagimánui 2026. Bajilgovva lea ođasmahttojuvvon dainna lágiin ahte gárvves prošeavttat leat váldojuvvon eret.

Vedlegg 2 - Oahpponeavvut gárvvistuvvon áigodagas 2022-2025. Bajilgovva lea ođasmahttojuvvon dainna lágiin ahte gárvvistuvvon prošeavttat áigodagas skábmamánu 2024 rájes juovlamánnui 2025 leat lasihuvvon

2.4 Lullisámi ja julevsámi oahpponeavvut

Mii leat lasihan satsaid doarjjasupmiid meroštallamii 2026 njuolggadusain.

2.8 Gaskkusteapmi

Ođasin lea oahpponeavvoguovddáš lea ođđasit organiseriejuvvon ja lea dál oassin Sámedikki girjerádjosis, ja ahte dál lea iešhálldašan luoikanortnet, mii galgá dahkat oahpponeavvuid eanet olámuddui geavaheddjiide.

Vuoruheamit 2025-2028

Mii leat bidjan vuoruhemiid oahpponeavvuide jagiide 2027 ja 2028.

Mii leat earret eará váldán mielde teavstta ođđa sámi parallealla seammaárvosaš oahppoplána birra matematihkas 1.-10. dássái, mii dagaha ahte dárbbášuvvojit oahpponeavvut.

Árvoštallan

Tabeallas oaidná rievdadusaid Sámedikki strategiiplána sámegiel oahpponeavvoráhkadeapmái 2025-2028. Lasáhusat leat merkejuvvon boldejuvvon bustávaiguin, ja sihkkumat leat merkejuvvon vuolláisárggojuvvon bustávaiguin.

1.2 Satus og behov Rámmašiehtadusat gusket digitála oahpponeavvuid háhkamii fágii davvisámegiella vuosttašgiellan 1.-10. cehkiide, ja julevsámegiella vuosttašgiellan 1.-10. cehkiide. Rámmašiehtadusaid siskkobealde jađaha Sámediggi jahkásađingojumiid lágádusaide. Rámmašiehtadusat leat dál loahpalaš dásis, dinggojumiid leat dahkkon ja mii vuordit buktagiid Golggotmánus 2022:s gitta golggotmánui 2024:s leat registrerejuvvon 53 oahpponeavvoalmmuhusa. 25 dain almmuhuvvon oahpponeavvuin leat digitála komponeanttat. 17 dain almmuhemiin leat digitála oahpponeavvut main lea alla teknihkalaš doaibma ja interaktivitehta. Sámediggi lea duhtavaš go digitála oahpponeavvut main lea alla kvalitehta leat lassánan dan oktavuodas go Sámediggi lea jagi 2019 rájes lokten digitála oahpponeavvuid vuoruheami. Digitaliseren lea guovddážiis fágaođasmahttimis ja oppalaččat servodatovdáneamis ja Sámediggi lea, gč. Politihkalaš ulbmiliid ovddit doaibmaplánain, čuovvulan dan alla kvalitehta sámi digitála oahpponeavvuid ráhkadeami čielga vuoruhemiiguin. - Sámediggeráđdi pláne jagi 2024 álggahit barggu ovdánahttit sámi parallealla seammaárvosaš oahppoplána matematihkas. Lea vuordámuš ahte sámi parallealla seammaárvosaš matematihkka oahppoplána lea kulturvuđot. Dat mearkkaša ahte oahpaheaddjit ožžot eanet vejolašvuodaid fállat ohppiide heivehuvvon oahpahusa sámi oktavuhtii, sihke gávppogiin ja eará guovlluin go gávppogiin. Dat buktá dárbbu ráhkadit oahpponeavvuid dan fágii. Sámediggeráđdi lea jagi 2024 vuosttaš gearde historjjás addán doarjaga sámegiella vuosttašgiellan 1.-4. cehkiide, ohppiide geain lea mearkagiella. Vurdojuvvo ahte oahpponeavvu ráhkaduvvo fágii odđa oahppoplána vuodul. Sámediggeráđi mielas lea hui illudahtti go dainna lágiin láchčojuvvo dilli nu ahte dat ohppiidjoavku oázžu oahpahusa sámegielas, bálddalaga oahpahusain mearkagielas ja dárogielas.	1.2 Stáhtus ja dárbbut Sámediggi lea čadahán guokte rámmašiehtadus mat gusket digitála oahpponeavvuid davvisámegiella vuosttašgiellan 1.-10. cehkiide, ja julevsámegiella vuosttašgiellan 1.-10. cehkiide. Rámmašiehtadusaid siskkobealde dahká Sámediggi jahkásađingojumiid buvttadeddjiiguin. Buot dinggojumiid leat čadahuvvon eavttuid ja vuordámušaid mielde. Jagi 2025 loahpas almmuhii Sámediggi golbma almmolaš fálladatgilvvu rámmašiehtadusaide buvttadit prentejuvvon oahpponeavvuid davvi-, julev- ja lullisámegilliin 1.-7. luohkáide. Rámmašiehtadusaid fálladatproseassa lea jođus. Golggotmánus 2022:s gitta golggotmánui 2024:s leat registrerejuvvon 53 oahpponeavvoalmmuhusa. Skábmamánu 2024 rájes gitta juovlamánu 2025 lohppii leat gárvánan oktiibuot 44 oahpponeavvu. Jagi 2022 rájes 2025 jagi lohppii leat almmuhuvvon oktiibuot 97 oahpponeavvu. 51 dain almmuhuvvon oahpponeavvuin leat digitála komponeanttat. Sámediggi lea duhtavaš go digitála oahpponeavvut main lea alla kvalitehta leat lassánan dan oktavuodas go Sámediggi lea jagi 2019 rájes lokten digitála oahpponeavvuid vuoruheami. Digitaliseren lea guovddážiis fágaođasmahttimis ja oppalaččat servodatovdáneamis ja Sámediggi lea, gč. politihkalaš ulbmiliid ovddit doaibmaplánain, čuovvulan dan alla kvalitehta sámi digitála oahpponeavvuid ráhkadeami čielga vuoruhemiiguin. Sámediggeráđdi lea mearridan oahppoplána Sámegiella parallealla seammaárvosaš oahppoplána matematihkas 1.-10. dássái golggotmánui 10. beaivvi 2025, ja dat lea fámus borgemánu 1. beaivvi 2026 rájes. Oahppoplánajoavku mii lea ráhkadan plána, lea geavahan našunála oahppoplána matematihkas vuodđun bargui sámi oahppoplánaiguin matematihkas. Sii leat konkretiseren sámi sisdoalu buot osiin sámi oahppoplánas, earret eará leat lasihan bearašoktavuodaid, oktasašdoaimma/ovttastallan, birgema, sámi lohkodeahpágiid ja sámi mihttoovttadagaid, rehenastin ja ahte oahppoplánas lea sadii báikkálaš heiveheapmái. Oahppoplána láchčá maid dili ovdánahttit gelbbolašvuoda mii ráhkkanahhtá ohppiid viidasit ohppui ja/dahje servodateallimii. Sámi sisdoallu lea maiddá bures sajáiduvvan sámi árvvuide, gillii, kultuvrii ja servodateallimii. Lea vuordámuš ahte sámi oahppoplána ja sámi oahpponeavvut matematihkas dagahit ahte eanet sámi oahppit ožžot oahpahusa sámegielas matematihkas, ja ahte sámi matematihkkagiella oázžu buriid ovdánanvejolašvuodaid.
--	---

	Sámediggeráddi lea jagi 2024 vuosttaš geardde historjás addán doarjaga sámegiella vuosttašgiellan 1.-4. cehkiide, ohppiide geain lea mearkagiella. Vurdojuvvo ahte oahpponeavvu ráhkaduvvo fágii odđa oahppoplána vuodul. Sámediggerádi mielas lea hui illudahtti go dainna lágiin láchččojuvvo dilli nu ahte dat ohppiidjoavku oažžu oahpahusa sámegiela, bálddalaga oahpahusain mearkagiela ja dárogiela. Departemeanta ii leat vuos mearridan sámegiela oahppoplána ohppiide geain lea seavagiella, muhto dat vurdojuvvo ahte mearriduvvo lagamus áiggis. Sámediggi áigu joatkit vuoruhit oahpponeavvuid seavagillii.
2.3 Kvalitative gode læremidler: • Sámediggi oaidná dárbbaslažžan ahte álggahuvvo bargu ovddidit kvalitehtaeavttuid sámegiela oahpponeavvuide	2.3 Buorit oahpponeavvut main lea buorre kvalitehta Strategiijat: • Sámediggi oaidná dárbbaslažžan ráhkadit kvalitehtaeavttuid sámegiela oahpponeavvuide
2.8 Formidling Dieđut odđa oahpponeavvuid birra gaskkustuvvojit oahpponeavvoportálas Ovttas Aktan Aksesne, gosa biddjojuvvojit dieđut odđa oahpponeavvuid birra go dat leat gárvásat. Maiddái Sámedikki oahpponeavvoguovddáš ja Sámedikki girjerájus gaskkustit oahpponeavvuid. Doarjja oahpponeavvoprošeavttaide eaktuda ahte doarjjaoažžu vuodala ja juohká almmuhuvvon oahpponeavvuid. Vista evaluerenraporta (2020) čájahii ahte lea buoridanmunni sámegiela oahpponeavvuid oažžumis ja oahpaheaddjit vásihit ahte sis lea heajos visogovva dain oahpponeavvuin mat leat fidnemis. Dán vuodul lea Sámediggi oddasis organiseren oahpponeavvoguovddáša. Mihttomearri lea ahte sámegiela oahpponeavvut bohtet buorebut oidnosii ja leat olámuttus buot geavaheddjiide. Min áigumuš lea ahte guovddáš šaddá oassin Sámedikki girjerájus ja organiseren nu ahte olbmot sáhttet luoikkahit ávdnasiid doppe vaikko doppe ii leat bargi Guovdageainnus. Sámedikki girjerájus lea juo dál gaskkustanovvdasvástádus davvi-, julev- ja lullisámi guovlluin ja oahpponeavvogaskkusteapmi šaddá lunddolaš oassin das	2.8 Gaskkusteapmi Dieđut odđa oahpponeavvuid birra gaskkustuvvojit oahpponeavvoportálas Ovttas Aktan Aksesne, gosa biddjojuvvojit dieđut odđa oahpponeavvuid birra go dat leat gárvásat. Oahpponeavvut gaskkustuvvojit maiddái Sámedikki oahpponeavvoguovddášis Sámedikki girjerájus bokte. Doarjja oahpponeavvoprošeavttaide eaktuda ahte doarjjaoažžu vuodala ja juohká almmuhuvvon oahpponeavvuid. Vista evaluerenraporta (2020) čájahii ahte lea buoridanmunni sámegiela oahpponeavvuid oažžumis ja oahpaheaddjit vásihit ahte sis lea heajos visogovva dain oahpponeavvuin mat leat fidnemis. Dán vuodul lea Sámediggi oddasis organiseren oahpponeavvoguovddáša. Mihttomearri lea ahte sámegiela oahpponeavvut bohtet buorebut oidnosii ja leat olámuttus buot geavaheddjiide.
3. Prioriteringer 2025-2028 Sámediggi lea rabas buvttadit oahpponeavvuid, guovtti dahje mángga gillii oktanaga. Sámedikkis sáhtta oahpaheaddjit doarjaga oahpponeavvuid buvttadit guovtti dahje mángga gillii oktanaga. Dan láhkai mii sihkkarastit oktanaga almmuhemiid golmma sámegillii ja ahte oahpponeavvu buotsámi perspektiiva vuhtiiváldojuvvo. Dákkár prošeakta ferte gáržžiduvvot dušše ovtta dássái dahje ovtta fáddái, vai dat ii šatta beare viiddis. Prošeavttat mat eai gula vuoruhuvvon fágasurggiide, árvvoštallojuvvojit vuodustuvvon ja duodaštuvvon	3. Prioriteringer 2025-2028 Vuoruheamit čájahit makkár fágasurggiin váilot oahpponeavvut mat leat ráhkaduvvon fágaođasmahttima vuodul, ja dat leat láidesteadddjin go almmuhit ohcanvuodot doarjaga oahpponeavvoráhkadeapmái ja oahpponeavvuid almmolaš háhkamii. Sámediggi lea rabas buvttadit oahpponeavvuid, guovtti dahje mángga gillii oktanaga. Sámedikkis sáhtta oahpaheaddjit doarjaga oahpponeavvuid buvttadit guovtti dahje mángga

dárbbuid mielde. Deattuhuvvo ahte vaikko Sámediggi lea vuoruhan oahpponeavvuid ovttá fágas máŋgga ceahkkái/dássái, de sáhtta ohat doarjaga muhtun osiide dan vuoruhuvvon fágas. Lea deatalaš ahte prošeavtta viidodat vuđolaččat árvvoštallojuvvo prošeavtta olmmošlaš resurssaid ektui, ja man viiddis hivvodaga lea geavatlaččat vejolaš čadahit áigerámma siskkobealde gitta 3 jagi rádjai. Erenoamážit heivehuvvon digitála oahpponeavvuide gullá heiveheapmi lassin gáibádusaide mat juo leat universála hábmemá dáfus.

Mii leat dán plánaš válljen vuoruhit dušše guokte jagi ovddasgavlui. Vuoruhemiid 2027 ja das rájes áigut mii árvvoštallat 2026:s dan vuodul makkár oahpponeavvodilli dal lea ja makkár dárbbut leat viidáset. Mii oaidnit ahte Departemeantta čielggadeamis oahpponeavvuid ráhkadeami birra ja doaimmain maid dat vuolgga, lea mearkkašupmi dasa maid lea dehálaš vuoruhit viidáseappot, ja ahte ovddit jagiid vásáhusat čájehit ahte oahpponeavvodilli lea ollu dan duohken movt prošeavttat ja daid bohtosat ovdánit

gillii oktanaga. Dan láhkai mii sihkkarastit oktanaga almmuhemiid golmma sámegillii ja ahte oahpponeavvu oppa sámi perspektiiva vuhtiiváldojuvvo. Dákkár prošeakta ferte gáržžiduvvot dušše ovttá dássái dahje ovttá fáddái, vai dat ii šatta beare viiddis.

Prošeavttat mat eai gula vuoruhuvvon fágasurggiide, árvvoštallojuvvojit vuodustuvvon ja duodaštuvvon dárbbuid mielde. Deattuhuvvo ahte vaikko Sámediggi lea vuoruhan oahpponeavvuid ovttá fágas máŋgga ceahkkái/dássái, de sáhtta ohat doarjaga muhtun osiide dan vuoruhuvvon fágas. Lea deatalaš ahte prošeavtta viidodat vuđolaččat árvvoštallojuvvo prošeavtta olmmošlaš resurssaid ektui, ja man viiddis hivvodaga lea geavatlaččat vejolaš čadahit áigerámma siskkobealde gitta 3 jagi rádjai.

Erenoamážit heivehuvvon digitála oahpponeavvut galga dahkkot heiveheapmi lassin gáibádusaide mat juo leat universála hábmemá dáfus.

Mii leat plána odasteamis dahkan árvvoštallama makkár fágaid áigut vuoruhit 2027:s ja 2028:s. Mii leat bidjan dása jagiid 2025 ja 2026 fágavuoruhemiid. Vuoruheami leat dahkkon oahpponeavvodilli vuodul ja makkár fágain ain váilot oahpponeavvut. Departemeantta čielggadeamis oahpponeavvuid ráhkadeami birra ii leat vel bohtán johtui ja ii leat dat váikkuhan moktege Sámedikki fágavuoruhemiid.

Sámegiella parallealla seammaárvosaš oahppoplána matematihkas 1.-10. dássái miellddisbukta ahte lea dárbu ráhkadit matematihka oahpponeavvuid sámegillii, mat dávistit odđá plánii. Oahpponeavvuid ráhkadeami berre álggahit dakkaviide go oahppoplána lea mearriduvvon, vai sámi matematihkkagirjjit leat fidnemis jođánit. Danin mii vuoruhat matematihka 2027:s.

2027

Oahpponeavvut lullisámegillii

- Luonddufága 1.-4. ceahkiide
- ROEE 5.-7. ceahkiide
- Servodatfága, 5.-7. ceahkiide, deaddiluvvon girjjit
- Matematihkka, 1.-10.

Oahpponeavvut julevsámegillii

- Sámegiella nubbingiellan, sámegiella 4, jo1-jo3
- Luonddufága 1.-4. ceahkiide
- ROEE 5.-7. ceahkiide
- Servodatfága, 5.-7. ceahkiide, deaddiluvvon girjjit
- Matematihkka, 1.-10.

Oahpponeavvut davvisámegillii

- Luonddufága 1.-4. ceahkiide
- Servodatfága 5.-7. ceahkiide, deaddiluvvon oahpponeavvut

	• ROEE, 8.-10. cehkiide • Matematihkka, 1.-10. Sámegiela oahpponeavvut ohppiide geain lea mearkagiella • Sámegiella vuosttašgiellan, 5.-7. cehkiide Erenoamážiid heivehuvvon oahpponeavvut • Erenoamážiid heivehuvvon oahpponeavvuid vuoruheapmi guoská buot fágaide olles vuodđooahpahusmannodagas 2028 Oahpponeavvut lullisámegillii • Luonddufága 5.-7. cehkiide • servodatfága 8.-10. cehkiide, deaddiluvvon girjjit • ROEE, 8.-10. cehkiide • Sámegiela nuppi giela didaktihkkaarávagirji Oahpponeavvut julevsámegillii • Luonddufága 5.-7. cehkiide • Servodatfága 8.-10. cehkiide, deaddiluvvon girjjit • ROEE, 8.-10. cehkiide • Sámegiela nuppi giela didaktihkkaarávagirji Oahpponeavvut davvisámegillii • Luonddufága 5.-7. cehkiide • Servodatfága, 8.-10. cehkiide, deaddiluvvon girjjit Sámegiela oahpponeavvut ohppiide geain lea mearkagiella • Sámegiella vuosttašgiellan, 8.-10. cehkiide Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut • Erenoamážiid heivehuvvon oahpponeavvuid vuoruheapmi guoská buot fágaide olles vuodđooahpahusmannodagas
--	---

Mearrádus

Sámediggi mearrida čuovvovaš strategii ja vuoruhemiid Sámedikki strategiiplána sámegiel oahpponeavvoráhkadeapmái 2025-2028.

Strategiijat

2.2 Oahpponeavvuid jorgaleapmi sámegillii

Strategiijat:

- Sámediggi sáhhtá ain addit doarjaga oahpponeavvuide mat jorgaluvvojit sámegillii, muhto gáibida ahte oahpponeavvut heivehuvvojit sámi parallealla oahppoplánaid sámi sisdollui

2.3 Buorit oahpponeavvut main lea buorre kvalitehta

Strategiijat:

- Sámediggi oaidná dárbbaslažžan ráhkadit kvalitehtaeavttuid sámegiel oahpponeavvuide

2.4 Lulli- ja julevsámegiel oahpponeavvut

Strategiijat:

- Sámediggi áigu ain vuoruhit eanet julev- ja lullisámi oahpponeavvoprošeavttaid

2.5 Visotgokči dahje fáddávuđot oahpponeavvut

Strategiijat:

- Sámediggi áigu ain vuoruhit visotgokči oahpponeavvuid ja áigu seammás, dan stuorra oahpponeavvováili geažil - ja dan geažil go lea dárbu jođánit ráhkadit sámegiel oahpponeavvuid, vuoruhit ain fáddávuđot oahpponeavvuid.

2.6 Digitála ja/dahje prentejuvvon oahpponeavvut

Strategiijat:

- Sámediggi áigu ain vuoruhit digitála ja prentejuvvon oahpponeavvuid, ja oahpponeavvuid mat leat sihke prentejuvvon ja digitálalaš hámis
- Sámediggi áigu bargat dan ala ahte sihkkarastit rámmaeavttuid lágádusaide nu ahte oahpponeavvuid sáhtá doalahit ja áigeguovdilastit neahtas guhkit go 5 jagi

2.7 Almmolaš háhkamiid

Strategiijat:

- Sámediggi áigu ain ruhtadit oahpponeavvuid almmolaš háhkamiid bokte

2.8 Gaskkusteampi

Strategiijat:

- Sámediggi áigu joatkit bargguin nannet sámegielat oahpponeavvuid gaskkusteami
- Sámediggi áigu joatkit oahpponeavvoguovddáža ođđasis organiseremiin buoridan dihte sámegielat oahpponeavvuid gaskkusteami ja vai oahpponeavvut leat olámuttos geavaheddiide.

2.9 Politihkalaš- ja fágalašovttasbargu ja gulahallan

Strategiijat:

- Sámediggi áigu bisuhit ovttasbarggu oahpponeavvoovddideddjiiguin ja čuovvulit prošeavttaid jeavddalaččat
- Sámediggi searvvaha oahpponeavvoovddideddjiid áššáigullelaš proseassaide main sáhtá leat mearkkašupmi ohcanproseassaide
- Sámediggi áigu doallat jahkásaš ohciidwebinara oahpponeavvoovddideddjiide
- Sámediggi áigu čuovvulit departemeantta čielggadanbarggu sámi oahpponeavvodili birra ja áigu ovddidit dárbbu lassi rámmajuolludemiide mat addet vejolašvuoda buoridit oahpponeavvodili

2.10 Davviriikkalaš ovttasbargu

Strategiijat:

- Sámediggi áigu bargat dan ala ahte vuolggaht barggu ásahit rájáidrasttideaddji ovttasbargojoavkku Sámis, man ulbmil lea ráhkadit oahpponeavvuid oktasaš sámi historjjás

Vuoruheamit

2027

Oahpponeavvut lullisámegillii

- Luonddufága 1.-4. cehkiide
- ROEE 5.-7. cehkiide
- Servodatfága, 5.-7. cehkiide, deaddiluvvon girjjit
- Matematihkka, 1.-10.

Oahpponeavvut julevsámegillii

- Sámegiella nubbingiellan, sámegiella 4, jo1-jo3
- Luonddufága 1.-4. cehkiide
- ROEE 5.-7. cehkiide
- Servodatfága, 5.-7. cehkiide, deaddiluvvon girjjit
- Matematihkka, 1.-10.

Oahpponeavvut davvisámegillii

- Luonddufága 1.-4. cehkiide
- Servodatfága 5.-7. cehkiide, deaddiluvvon oahpponeavvut
- ROEE, 8.-10. cehkiide
- Matematihkka, 1.-10.

Sámegiela oahpponeavvut ohppiide geain lea mearkagiella

- Sámegiella vuosttašgiellan, 5.-7. cehkiide

Erenoamážiid heivehuvvon oahpponeavvut

- Erenoamážiid heivehuvvon oahpponeavvuid vuoruheapmi guoská buot fágaide olles vuodđooahpahusmannodagas

2028

Oahpponeavvut lullisámegillii

- Luonddufága 5.-7. cehkiide
- servodatfága 8.-10. cehkiide, deaddiluvvon girjjit
- ROEE, 8.-10. cehkiide
- Sámegiela nuppigiela didaktihkkarávagirji

Oahpponeavvut julevsámegillii

- Luonddufága 5.-7. cehkiide
- Servodatfága 8.-10. cehkiide, deaddiluvvon girjjit
- ROEE, 8.-10. cehkiide
- Sámegiela nuppigiela didaktihkkarávagirji

Oahpponeavvut davvisámegillii

- Luonddufága 5.-7. cehkiide
- Servodatfága, 8.-10. cehkiide, deaddiluvvon girjjit

Sámegiela oahpponeavvut ohppiide geain lea mearkagiella

- Sámegiella vuosttašgiellan, 8.-10. cehkiide

Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut

- Erenoamáziid heivehuvvon oahpponeavvuid vuoruheapmi guoská buot fágaide olles vuoddoahpahusmannodagas

Bajásšaddan- fuolahus- ja oahppolávdegoddi _001/26

Mearkkašupmi 3.1

Mearkkašumit:

Mearkkašupmi 1

Mearkkašupmi ovddiduvvon Norgga Sámiid Riikkasearvi ja Sámeálbmot bellodat Mathias Eilert Olsen bokte. Norgga Sámiid Riikkasearvi lávdegotteáirasat Aili Kirste Strømeng Arntzen, Elle Rávdná Näkkäljärvi, Marit Mikkelsdatter Kemi, Sámeálbmot bellodat áirras Jørn Are Gaski, Nordkalottfolket lávdegotteáirasat Ulf Tore Johansen, Knut Wingstad, Roger Iversen, Anita Helene Gohli, Elin Hesjevik ja Sámi bargiidoktavuohta áirras Arild Pettersen Inga, dorjot.

Veahkehan dihtii nuortalaš-, bihtán- ja ubmisámegiela ealáskahttinbarggus, de ferte maid áiggi mielde fállat oahpahusa dain gielain ja gielaide vuodđoskuvllas ja joatkkaskuvllas. Nuortalaš-, bihtán- ja ubmisámegielaid ferte fáttmástit oahpahuslága §:i 3-2 ja §:i 6-2 ja sámelága §:i 1-5 sihkkarastin dihtii vuoigatvuoda oážžut oahpahusa dain gielain. Jus dan galgá duohtandahkat, de ferte maid geahčadit vejolašvuoda viežžat oahpponeavvuid ja oahppoplánaid Ruota ja Suoma bealde Sámis, gos juo gávdnojit oahpponeavvut dáidda gielaide. Dakkár sirdin riikarájiid rastá livččii maid dahkan álkibun boahhteáiggis buvttadit oahpponeavvuid dáidda gielaide ja geavahit daid riikarájiid rastá.

Mearkkašupmi 1.1

Mearkkašupmi 2

Mearkkašupmi ovddiduvvon Nordkalottfolket (NORD) Knut Wingstad bokte. Nordkalottfolket lávdegotteáirasat Ulf Tore Johansen, Knut Wingstad, Roger Iversen, Anita Helene Gohli, Elin Hesjevik ja Sámi Bargiidoktavuohta áirras Arild Pettersen Inga, dorjot.

Buot sámi ohppiin lea oahpahuslága mielde riekti oážžut oahpahusa sámegielas ja sámegillii. Sámegiel oahpponeavvut leat dárbbaslaččat dán vuoigatvuoda ollašuhttimii práksis. Dat lea stáhta ovddasvástádus.

Dát lahtut deattuhit seammás ahte aktevrrat geat ožžot almmolaš doarjagiid ráhkadit sámegiel oahpponeavvuid, dán oktavuodas lágádusat ja lágideaddjit, galget doaimmahit barggu šiehtadusaid mielde, sihkkarastit dárbbaslaš ovdáneami ja bargat beaktilis buvttadeami ja almmuheami ovdii. Almmolaš ruhtadeapmi eaktuda čielga gáibádusaid kvalitehta, doaimmahannávccaid ja čuovvuleami dáfus áiggi badjel.

Dasto galggašii ain joatkit barggu oahpponeavvuid jorgalemiin dain fágain main dat lea fágalaččat dohkálaš ja main dat čuovvu sámi oahppoplána sisdoalu. Dát sáhtta váikkuhit jođáneappot buvttadeapmái ja buoret resursaávkástallamii. Galggašii maid eambbo deattuhit fáddávuđot ja eanet ráddjejuvvon oahpponeavvuid, juoga mii johtileappot attášii vejolašvuoda fidnet áigeuovdilis fágamateriálaid.

Dát lahtut bidjet vuodđun ahte ohppiid vuoigatvuodat fertejit leat stivrejeaddjin vuoruhemiid dáfus ovddasgavlui.

Mearkkašupmi 2.1 Ášši 06/26 oahpponeavvo strategiija

Mearkkašupmi 3

Mearkkašupmi ovddiduvvon Sámi Bargiidoktavuohta Arild Pettersen Inga bokte. Dát lávdegotteáirras, Nordkalottfolket lávdegotteáirasat Ulf Tore Johansen, Knut Wingstad, Roger Iversen, Anita Helene Gohli ja Elin Hesjevik, dorjot.

Dát lahttu mearkkaša ahte strategiija lokte dárbbu oážžut eanet sámegiel oahpponeavvuid, buoret koordinerema ovddidanbarggus ja nannejuvvon ovtasbarggu Sámedikki, lágádusaid ja fágabirrašiid gaskkas. Dát lahttu lea ovtta

oaivilis árvvoštallama dáfus dan birra, ahte váilevaš oahpponeavvut ain leat sámegiel oahpahusa stuorámus hástalusat, ja ahte dilli váikkuha sihke ohppiid oahppamii ja oahpaheddjiid bargobeivviide. Dát lahttu mearkaša erenoamážit áššeooddideami čilgehusa das, ahte oahpaheaddjit dávjá šaddet ieža ráhkadit materiálaid, juoga mii dagaha ollu liigebarggu ja sáhtta čuočat sámegiel oahpu rekrutteremii.

Dát lahttu oaivvilda ahte nannejuvvon ja eanet vuorddehahti rámmašiehtadusat sámi lágádusaiguin lea guovddáš dan barggus, ahte hukset guhkesáigasaš fágabirrašiid ja sihkkarastit dárbbalaš gelbbolašvuoda sámi oahpponeavvuid ovddideamis. Sámi lágádusat eai leat dušše lágideaddjit, muhto dehálaš máhttobirrasat mat váikkuhit giela ja kultuvrra ovdáneapmái. Danne oaivvilda dát lahttu, ahte oahpponeavvuid ráhkadeami ii sáhte dušše guoddit márkana lohikkii, muhto dat ferte leat čielga politihkalaš vuoruheapmi mas leat stabiila rámmaeavttut.

Dát lahttu fuomáša maid, ahte strategiija deattuha jorgaleami ja heiveheami gaskaoapmin vai johtileabbo oččoši oahpponeavvuid. Skuvlla heahtedili geažil oaivvilda dát lahttu, ahte dákkár gaskadilis ferte aktiivvalaččat atnit jorgaleami veahkin geahpedit dili. Seammás deattuha lahttu ahte dákkár doaibmajuid ferte ovttahttit sámi fágabirrašiid guhkesáiggi huksemiin ja oahpponeavvuid ovddideamiin mat leat sámi giela, máhtolašvuoda ja pedagogihka vuodul.

Dán lahtu mielas bargu digitála oahpponeavvuiguin ja odđa buvttadanvugiiguin, nugo čilgejuvvo áššeooddideamis, addá dehálaš vejolašvuodaid buoridit beasatlašvuoda. Seammás lea mearrideaddji ahte digitaliseren ii buhte dárbbu ovddidit ollislaš ja kvalitehtasihkkarastojuvvon oahpponeavvuid mat leat ovddiduvvon sámi konteavsttain.

1.1 Rievvadusevttohusat ja lassiarvalusat sámediggerádi mearrádusarvalussii

Evttohusat:

Evttohus 1

Evttohus ovddiduvvon Sámi Bargiidoktavuohta Arild Pettersen Inga bokte. Dát lávdegotteáirras, Nordkalottfolket lávdegotteáirasat Ulf Tore Johansen, Knut Wingstad, Roger Iversen, Anita Helene Gohli ja Elin Hesjevik, dorjot.

Čuoggái 2.2 Oahpponeavvuid jorgalepmi sámegillii – Lasihuvvo odđa cealkkan vuosttaš strategiijačuoggá maŋgel:

Sámediggi deattuha ahte jorgaleami ja heiveheami maidái galgá sáhttit aktiivvalaččat atnit gaskaboddosaš gaskaoapmin huksendásis, geahpedan dihtii dan heahtedili mii skuvllas lea váilevaš sámegiel oahpponeavvuid dihte.

Čuoggái 2.5 Visotgokči dahje fáddávuodot oahpponeavvut – Lasihuvvo odđa strategiijačuoggán:

Sámediggi deattuha ahte visotgokči oahpponeavvuid ovddideapmi áiggi badjel galgá nannet sámi fágabirrašiid ja oahpponeavvuid ráhkadeami mat leat sámi giela, máhtu ja pedagogalaš perspektiivvaid vuodul.

Čuoggái 2.6 Digitála ja/dahje prentejuvvon oahpponeavvut – Dálá strategiijačuoggá presiseren rámmaeavttuid birra lágádusaide:

Sámediggi áigu bargat sihkkarastit guhkesáigasaš ja diehttevaš rámmaeavttuid ja šiehtadusaid sámi lágádusaiguin, vai sáhtta hukset ja bisuhit fágabirrašiid ja gelbbolašvuoda sámegiel oahpponeavvuid ovddideamis.

Čuoggái 2.7 Almmolaš háhkamat – Lasihuvvo odđa strategiijačuoggán:

Sámediggi bidjá vuodđun ahte almmolaš háhkamat maiddái váikkuhit sámi oahpponeavvofágalaš birrasiid ovddideapmái ja nannemii.

Čuoggái 2.9 Politihkalaš ja fágalaš ovttasbargu ja gulahallan – Lasihuvvo odđa mañimuš strategiijačuoggán:

Sámediggi bivdá sámediggerádi strategiija čuovvoleamis erenoamážit deattuhit doaimmaid mat geahpedivčče liigebarggu mii oahpaheddjiin lea váilevaš oahpponeavvuid geažil ja mat váikkuhit sámegiel oahpahussii buoret rekruterema.

Álggahus:

Sámedikki bajásšaddan-, fuolahus ja oahppolávdegoddi lea meannudan ášši PS 001/26: Sámedikki strategiijplána sámegiel oahpponeavvoráhkadeapmái 2025-2028 - odasteapmi

Mearkkašumit:

Mearkkašupmi 1

Mearkkašupmi ovddiduvvon Norgga Sámiid Riikkasearvi ja Sámeálbmot bellodat Mathias Eilert Olsen bokte. Norgga Sámiid Riikkasearvi lávdegotteáirasat Aili Kirste Strømeng Arntzen, Elle Rávdná Näkkäljärvi, Marit Mikkelsdatter Kemi, Sámeálbmot bellodat áirras Jørn Are Gaski, Nordkalottfolket lávdegotteáirasat Ulf Tore Johansen, Knut Wingstad, Roger Iversen, Anita Helene Gohli, Elin Hesjevik ja Sámi bargiidoktavuohta áirras Arild Pettersen Inga, dorjot.

Veahkehan dihtii nuortalaš-, bihtán- ja ubmisámegiela ealáskahttinbarggus, de ferte maid áiggi mielde fállat oahpahusa dáin gielain ja gielaide vuodđoskuvllas ja joatkkaskuvllas. Nuortalaš-, bihtán- ja ubmisámegielaide ferte fáttmmastit oahpahuslága §:i 3-2 ja §:i 6-2 ja sámelága §:i 1-5 sihkkarastin dihtii vuoigatvuoda oážžut oahpahusa dáin gielain. Jus dan galgá duohtandahkat, de ferte maid geahčadit vejolašvuoda viežžat oahpponeavvuid ja oahppoplánaid Ruota ja Suoma bealde Sámis, gos juo gávdnojit oahpponeavvut dáidda gielaide. Dakkár sirdin riikarájiid rastá livččii maid dahkan álkibun boahhteáiggis buvttadit oahpponeavvuid dáidda gielaide ja geavahit daid riikarájiid rastá.

Mearkkašupmi 2

Mearkkašupmi ovddiduvvon Nordkalottfolket (NORD) Knut Wingstad bokte. Nordkalottfolket lávdegotteáirasat Ulf Tore Johansen, Knut Wingstad, Roger Iversen, Anita Helene Gohli, Elin Hesjevik ja Sámi Bargiidoktavuohta áirras Arild Pettersen Inga, dorjot.

Buot sámi ohppiin lea oahpahuslága mielde riekti oážžut oahpahusa sámegielas ja sámegillii. Sámegiel oahpponeavvut leat dárbbaslaččat dán vuoigatvuoda ollašuttimii práksis. Dat lea stáhta ovddasvástádus.

Dát lahtut deattuhit seammás ahte aktevrrat geat ožžot almmolaš doarjagiid ráhkadit sámegiel oahpponeavvuid, dán oktavuodas lágádusat ja lágideaddjit, galget doaimmahit barggu šiehtadusaid mielde, sihkkarastit dárbbaslaš ovdáneami ja bargat beaktilis buvttadeami ja almmuheami ovdii. Almmolaš ruhtadeapmi eaktuda čielga gáibádusaid kvalitehta, doaimmahannávccaid ja čuovvuleami dáfus áiggi badjel.

Dasto galggašii ain joatkit barggu oahpponeavvuid jorgalemiin dain fágain main dat lea fágalaččat dohkálaš ja main dat čuovvu sámi oahppoplána sisdoalu. Dát sáhtta váikkuhit jođáneappot buvttadeapmái ja buoret resursaávkkestallamii. Galggašii maid eambbo deattuhit fáddávuodot ja eanet ráddjejuvvon oahpponeavvuid, juoga mii johtileappot attášii vejolašvuoda fidnet áigeoovdilis fágamateriálaid.

Dát lahtut bidjet vuodđun ahte ohppiid vuoigatvuođat fertejit leat stivrejeddjin vuoruhemiid dáfus ovddasguvlui.

Mearkkašupmi ovddiduvvon Sámi Bargiidoktavuohta Arild Pettersen Inga bokte. Dát lávdegotteáirras, Nordkalottfolket lávdegotteáirasat Ulf Tore Johansen, Knut Wingstad, Roger Iversen, Anita Helene Gohli ja Elin Hesjevik, dorjot.

Dát lahttu mearkkaša ahte strategiija lokte dárbbu oažžut eanet sámegiel oahpponeavvuid, buoret koordinerema ovddidanbarggus ja nannejuvvon ovttasbarggu Sámedikki, lágádusaid ja fágabirrasiid gaskkas. Dát lahttu lea ovtta oaivilis árvvoštallama dáfus dan birra, ahte váilevaš oahpponeavvut ain leat sámegiel oahpahusa stuorámuš hástalusat, ja ahte dilli váikkuha sihke ohppiid oahppamii ja oahpaheddjiid bargobeivviide. Dát lahttu mearkkaša erenoamážit áššeooddideami čilgehusa das, ahte oahpaheaddjit dávjá šaddet ieža ráhkadit materiálaid, juoga mii dagaha ollu liigebarggu ja sáhtta čuohcat sámegiel oahpu rekrutteremii.

Dát lahttu oaivvilda ahte nannejuvvon ja eanet vuorddehahti rámmašiehtadusat sámi lágádusaiguin lea guovddáš dan barggus, ahte hukset guhkesáigasaš fágabirrasiid ja sihkkarastit dárbbášlaš gelbbolašvuođa sámi oahpponeavvuid ovddideamis. Sámi lágádusat eai leat dušše lágideaddjit, muhto dehálaš máhttobirrasat mat váikkuhit giela ja kultuvrra ovdáneapmái. Danne oaivvilda dát lahttu, ahte oahpponeavvuid ráhkadeami ii sáhte dušše guoddit márkana lohikkii, muhto dat ferte leat čielga politihkalaš vuoruheapmi mas leat stabiila rámmaeavttut.

Dát lahttu fuomáša maid, ahte strategiija deattuha jorgaleami ja heiveheami gaskaoapmin vai johtileabbo oččoši oahpponeavvuid. Skuvlla heahtedili geažil oaivvilda dát lahttu, ahte dákkár gaskadilis ferte aktiivvalaččat atnit jorgaleami veahkin geahpedit dili. Seammás deattuha lahttu ahte dákkár doaibmajuid ferte ovttašttit sámi fágabirrasiid guhkesáiggi huksemiin ja oahpponeavvuid ovddideamiin mat leat sámi giela, máhtolašvuođa ja pedagogihka vuodul.

Dán lahtu mielas bargu digitála oahpponeavvuiguin ja odđa buvttadanvugiiguin, nugo čilgejuvvo áššeooddideamis, addá dehálaš vejolašvuođaid buoridit beasatlašvuođa. Seammás lea mearrideaddji ahte digitaliseren ii buhte dárbbu ovddidit ollislaš ja kvalitehtasihkkarastojuvvon oahpponeavvuid mat leat ovddiduvvon sámi konteavsttain.

Evttohusat:

Evttohus 1

Evttohus ovddiduvvon Sámi Bargiidoktavuohta Arild Pettersen Inga bokte. Dát lávdegotteáirras, Nordkalottfolket lávdegotteáirasat Ulf Tore Johansen, Knut Wingstad, Roger Iversen, Anita Helene Gohli ja Elin Hesjevik, dorjot.

Čuoggái 2.2 Oahpponeavvuid jorgaleapmi sámegillii – Lasihuvvo odđa cealkkan vuosttaš strategiijačuoggá maŋnel:

Sámediggi deattuha ahte jorgaleami ja heiveheami maidđái galgá sáhttit aktiivvalaččat atnit gaskaboddosaš gaskaoapmin huksendásis, geahpedan dihtii dan heahtedili mii skuvllas lea váilevaš sámegiel oahpponeavvuid dihte.

Čuoggái 2.5 Visotgokči dahje fáddávuođot oahpponeavvut – Lasihuvvo odđa strategiijačuoggán:

Sámediggi deattuha ahte visotgokči oahpponeavvuid ovddideapmi áiggi badjel galgá nannet sámi fágabirrasiid ja oahpponeavvuid ráhkadeami mat leat sámi giela, máhtu ja pedagogaš perspektiivvaid vuodul.

Čuoggái 2.6 Digitála ja/dahje prentejuvvon oahpponeavvut – Dálá strategiijačuoggá presiseren rámmaeavttuid birra lágádusaide:

Sámediggi áigu bargat sihkkarastit guhkesáigásaš ja diehttevaš rámmaeavttuid ja šiehtadusaid sámi lágádusaiguin, vai sáhtta hukset ja bisuhit fágabirrasiid ja gelbbolašvuoda sámegiel oahpponeavvuid ovddideamis.

Čuoggái 2.7 Almmolaš háhkamat – Lasihuvvo odđa strategiijačuoggán:

Sámediggi bidjá vuodđun ahte almmolaš háhkamat maidái váikkuhit sámi oahpponeavvofágalaš birrasiid ovddideapmái ja nannemii.

Čuoggái 2.9 Politihkalaš ja fágalaš ovttasbargu ja gulahallan – Lasihuvvo odđa maŋimuš strategiijačuoggán:

Sámediggi bivdá sámediggeráđi strategiija čuoovvleamis erenoamážit deattuhit doaimmaid mat geahpedivčče liigebarggu mii oahpaheddjiin lea váilevaš oahpponeavvuid geažil ja mat váikkuhit sámegiel oahpahussii buoret rekruterema.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuoovvovaččat: Sámediggi doarju muđui sámediggeráđi árvalusa.